

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ЛЕКСИЧНА СЕМАНТИКА (АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ)

підготовки **бакалавра**

спеціальності **035 Філологія**

освітньо-професійної програми **Мова і література (англійська). Переклад**

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «ЛЕКСИЧНА СЕМАНТИКА (АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ)» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова і література (англійська). Переклад».

Розробник:

Василенко О. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

доц. Шкамарда О. А.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови, протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

проф. Коляда Е. К.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика ОК
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова та література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Рік навчання 3
		Семестр 6
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		<i>англійська</i>

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика ОК
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова та література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Рік навчання 3
		Семестр 6
		Лекції 4 год.
		Практичні (семінарські) 6 год.
		Самостійна робота 122 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації 18 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		<i>англійська, українська</i>

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Василенко Ольга Вікторівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент кафедри практики англійської мови
Посада	доцент
Контактна інформація	моб.т. (050)6407547
	vasylenko@vnu.edu.ua , olyavnu@ukr.net
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi
	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання та зауваження можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Вибірковий освітній компонент «Лексична семантика (англійською мовою)» призначений для здобувачів вищої освіти 3 року денної та заочної форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету іноземної філології. Даний вибірковий освітній компонент знайомить здобувачів з основними типами лексичного значення слова, поняттями синонімії, антонімії, омонімії та полісемії, граматичної та лексичної сполучуваності слова, лексико-семантичною групою, тематичною групою, семантичним полем, а також з типами словників і методами семантичного аналізу.

Об'єктом даного курсу є лексична семантика англійської мови.

Предметом курсу є особливості вживання лексичної семантики англійської мови в тексті, семантична структура та семантичні зв'язки слова.

Пререквізити/постреквізити. Курс читається англійською мовою, тому обов'язковою умовою для засвоєння курсу є володіння англійською мовою на рівні B2 у фонетичному, лексичному та граматичному аспектах, успішне засвоєння програми практичної граматики за I-II курси навчання, а також знання здобувачів вищої освіти про синтаксис і семантику української мови. Широко використовуються також відомості, що були здобуті протягом вивчення теоретичного курсу з основ критичного мислення.

До постреквізитів (освітніх компонентів, для вивчення яких потрібні відомості, що здобуваються в процесі вивчення освітнього компонента) належать теоретичний курс англійської мови, англійська мова, стилістика, теорія і практика перекладу.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання освітнього компонента «Лексична семантика (англійською мовою)» є:

- 1) навчити здобувачів грамотно висловлювати думку, використовуючи різні типи значень у правильному контексті;
- 2) розвивати науково-пошукові навички, необхідні для формування професійної лінгвістичної компетенції.

Основні завдання освітнього компонента «Лексична семантика (англійською мовою)»:

- 1) ознайомити здобувачів з основними типами лексичних значень слова;
- 2) ознайомити здобувачів з поняттями лексико-семантичної групи, тематичної групи, семантичного поля, та різницею між ними;
- 3) ознайомити здобувачів з явищами граматичної і лексичної сполучуваності, показати важливість знань цих видів синтагматичних зв'язків слова;
- 4) ознайомити здобувачів з різними типами словників, показати їх структуру та призначення.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, аналітичний, метод проєктів, методи дистанційного навчання.

3. Результати навчання (компетентності).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми після опанування даної дисципліни здобувачі вищої освіти будуть

знати:

- 1) базові поняття лексичної семантики;
- 2) основні типи лексичних значень слова;
- 3) поняття лексико-семантичної групи, тематичної групи, та різницю між ними;
- 4) основні правила побудови граматичного і лексичного значення слова.

уміти:

- 1) розрізняти значення слів і підбирати відповідний варіант перекладу;
- 2) будувати граматичні зв'язки слова, що сприяє підвищенню грамотності англійського мовлення;
- 3) застосовувати різні методи семантичного аналізу;
- 4) аналізувати різні типи словників, визначати їх напавленість і практичну цінність.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 13. Здатність володіти прийомами адекватного перекладу; забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну, стилістичну та соціокультурну еквівалентність в процесі усного та письмового перекладу різних типів текстів.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 20. Володіти прийомами адекватного перекладу; забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну, стилістичну та соціокультурну еквівалентність в процесі усного та письмового перекладу різних типів текстів.

4. Структура освітнього компонента.

Таблиця 2 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекцій	Практ.	Самост. робота	Конс.	Форма контролю/ Бали
Тема 1. Notion of lexical semantics. The terms “semantics” and “meaning”. Types of meanings.	28	2	4	20	2	ДС/Т/5
Тема 2. Semantic structure of the word. Lexico-semantic variant. Homonymy, synonymy, polysemy of the word.	27	1	4	20	2	ДС/Т/5
Разом за модулем 1	55	3	8	40	4	10
Тема 3. Syntagmatic relations between the words. Grammatical combinability. Lexical combinability.	28	2	4	20	2	ДС/Т/5
Тема 4. Paradigmatic relations between the words. Lexico-semantic groups, thematic groups, semantic fields.	28	2	4	20	2	ДС/Т/5
Разом за модулем 2	56	4	8	40	4	10
Тема 5. Field theories. Traditional dictionaries.	14	1	2	10	1	ДС/5
Тема 6. Methods of semantic analysis.	15	2	2	10	1	ДС/5
Разом за модулем 3	29	3	4	20	2	10
Самостійна робота						ІРС / 30
Контрольна робота 1						КР / 10

Контрольна робота 2						КР / 20
Контрольна робота 3						КР / 10
Всього годин:	150	10	20	110	10	100

* Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІРС – індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, тощо.

Таблиця 2а (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекцій	Практ.	Самост. робота	Конс.	Форма контролю/ Бали
Тема 1. Notion of lexical semantics. The terms “semantics” and “meaning”. Types of meanings.	36	1	1	30	4	ДС/Т/5
Тема 2. Semantic structure of the word. Lexico-semantic variant. Homonymy, synonymy, polysemy of the word.	23		1	20	2	ДС/Т/5
Разом за модулем 1	59	1	2	50	6	10
Тема 3. Syntagmatic relations between the words. Grammatical combinability. Lexical combinability.	36	1	1	30	4	ДС/Т/5
Тема 4. Paradigmatic relations between the words. Lexico-semantic groups, thematic groups, semantic fields.	26	1	1	20	4	ДС/Т/5
Разом за модулем 2	62	2	2	50	8	10
Тема 5. Field theories. Traditional dictionaries.	13		1	10	2	ДС/5
Тема 6. Methods of semantic analysis.	16	1	1	12	2	ДС/5
Разом за модулем 3	29	1	2	22	4	10
Самостійна робота						ІРС / 30
Контрольна робота 1						КР / 10
Контрольна робота 2						КР / 20
Контрольна робота 3						КР / 10
Всього годин:	150	4	6	122	18	100

- Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІРС – індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3

Тема	Кількість годин		Завдання для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	
Тема 1. Notion of lexical semantics. The terms “semantics” and “meaning”. Types of meanings.	4	6	Read the information about the types of meaning. Make notes of the definitions of the types of meanings: conceptual meaning, connotative meaning, stylistic meaning, affective (emotive) meaning, reflected meaning, collocative meaning, thematic meaning. Find the examples to illustrate all the seven types of meanings.
Тема 2. Semantic structure of the word. Lexico-semantic variant. Homonymy, synonymy, polysemy of the word.	14	16	Read the information about semantic structure of the word. Make notes of the definitions of the lexico-semantic variant, homonymy, synonymy, and polysemy of the word. Find the examples of lexico-semantic variant, homonymy, synonymy, and polysemy of the word.
Тема 3. Syntagmatic relations between the words. Grammatical combinability. Lexical combinability.	14	14	Read the information about syntagmatic relations between the words, grammatical combinability, and lexical combinability. Find the examples of grammatical (3) and lexical (3) combinability.
Тема 4. Paradigmatic relations between the words. Lexico-semantic groups, thematic groups, semantic fields.	8	8	Read the information about paradigmatic relations between the words, lexico-semantic groups, thematic groups and semantic fields. Find the examples of lexico-semantic groups and thematic groups
Тема 5. Field theories. Traditional dictionaries.	10	10	Find different types of dictionaries. Describe them from linguistic point of view.
Тема 6. Methods of semantic analysis.	2	4	Read the information about different methods of semantic analysis. Make notes of the definitions and characteristic features.
Разом:	110	122	

IV. Політика оцінювання

Вивчення курсу «Синтаксис простого і складного речення» закінчується заліком. Оцінка за залік – **від 0 до 100 балів** – виставляється за результатами виконання всіх видів навчальної діяльності, передбаченої цим силабусом: аудиторної роботи (**30 балів**), позааудиторної самостійної роботи (**30 балів**), виконання контрольних робіт (**40 балів**).

Залік зараховується за умови, якщо здобувач освіти отримав **не менше 60 балів**. Оцінка оголошується в день заліку згідно з розкладом заліково-екзаменаційної сесії, затвердженої деканом факультету іноземної

філології. Якщо отриманий підсумковий бал є **59 і нижче**, або, якщо здобувач освіти бажає покращити свій підсумковий бал, він **складає залік** (друга відомість). При цьому весь **попередній результат анулюється**.

Критерії оцінювання знань здобувача вищої освіти на практичних заняттях

Таблиця 4

Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача
5	Здобувач має системні, глибокі знання лексичної семантики, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками. Здобувач вільно володіє термінологією даного ОК, грамотно ілюструє відповідь прикладами, бере активну участь у дискусіях.
4	Знання здобувача є достатньо ґрунтовними, він правильно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, робити висновки, вільно володіє термінологією даного ОК, бере активну участь під час дискусій (допускаються незначні помилки в мовленні або у використанні теоретичного матеріалу). Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
3	Здобувач демонструє посередні знання основних положень навчального матеріалу. Відповідь у цілому задовільна. Здобувач здатний аналізувати, порівнювати, робити висновки, наводити окремі приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Здобувач демонструє володіння невеликою кількістю термінів даного ОК, виявляє посередню участь у дискусіях, нечітке формулювання відповіді.
0-2	Здобувач демонструє низький рівень знань теоретичного матеріалу, здатний частково повторити за зразком певну операцію. Здобувач демонструє невірні усні відповіді на аудиторних заняттях, невиконання самостійної роботи, або виконання зі значними помилками, відсутність знань термінології з даного ОК, відсутність участі в дискусіях, невідміння сформулювати відповідь.

Самостійна робота (30б.):

1 тема – 8 балів; 2 тема – 5 балів; 3 тема – 6 балів; 4 тема – 4 бала; 5 тема – 4 бала; 6 тема – 3 бала.

Сумарна кількість балів поточного і підсумкового контролю, яку здобувач може отримати при засвоєнні даного освітнього компонента за **100-бальною шкалою**, визначає його підсумкову оцінку, яка відповідає: **зараховано, незараховано**.

Політика викладача щодо здобувача вищої освіти. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач не може бути присутнім на практичних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним планом.

Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття (з поважної причини або з відома викладача) йому дозволено відпрацювати необхідний матеріал за попередньою домовленістю з викладачем. Зокрема, у разі відсутності з поважної причини на практичному занятті здобувач представляє опрацьовану тему у вигляді конспекта, або виконаних вправ. Знання здобувача оцінюють за результатами усного опитування по темі.

Якщо здобувач вищої освіти з поважної причини не виконав необхідні завдання (самостійну роботу) вчасно, йому дозволено доопрацювати певний матеріал та доздати його викладачу.

Якщо здобувач хоче покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, пропонується виконання додаткових вправ по вивчених темах.

Відсутність здобувача освіти на під час проведення поточного контролю (дискусії, написання модульних контрольних робіт) оцінюється у "0" балів. Повторне складання можливе за умови відсутності з поважної причини відповідно до графіка консультацій, затвердженого кафедрою практики англійської мови та кафедрою англійської філології.

Якщо здобувач із поважної причини має заборгованість за змістовий модуль, він / вона повинен ліквідувати її у позааудиторний час до початку роботи над наступним модулем. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки за змістовий модуль не дозволяється.

Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та / або інформальній освіті.

Визнання результатів навчання, які здобувачі освіти отримали у формальній, неформальній (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній (самоорганізована освіта, самоосвіта) освіті, регулюється Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки і рішенням науково-методичної комісії факультету іноземної філології (протокол № 7 від 03.02.2022 р.).

При цьому здобувач у встановлені терміни подає заяву на ім'я проректората долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету відповідно до схвальної резолюції проректора з навчальної роботи та рекрутації з урахуванням Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо академічної мобільності. Невід'ємною частиною вивчення іноземної мови та становлення кваліфікованого випускника вважаємо академічну мобільність, яка регулюється відповідним

Положенням про реалізацію права на академічну мобільність ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо академічної доброчесності.

Під час вивчення ОК «Синтаксис англійського простого і складного речення» здобувачі вищої освіти повинні керуватися принципами академічної доброчесності (детально за покликанням: Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.) та виконувати передбачені програмою завдання (вправи, графічне представлення синтаксичного аналізу речення) самостійно. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Якщо виявлено 25% і вище плагіату у письмових завданнях (модульних контрольних роботах) під час поточного контролю, викладач повертає роботу здобувачу з можливістю повторного виконання. Викладач здійснює перевірку на плагіат за допомогою програмногозабезпечення у вільному доступі.

За умови виникнення конфліктних ситуацій, здобувач освіти та викладач керуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки, пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Підготовка до практичних занять має бути вчасною. Якщо здобувач був відсутній на занятті з поважної причини (участь у конференції та конкурсах, академічна мобільність), він може здати матеріал викладачу в індивідуальному режимі (коли викладач має години консультації на кафедрі практики англійської мови) або на його електронну скриньку. Дедлайном до кожного пропущеного практичного заняття вважається надсилання виконаних завдань практичного заняття на електронну скриньку викладача до початку наступного практичного заняття або їх здавання на консультації викладачу.

V. Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за залік – **100**. Залік складається з письмової залікової роботи (**100 балів**).

Письмова залікова робота складається з чотирьох видів завдань:

- 1) визначити тип значення слова (30 прикладів) – 30 балів;
- 2) визначити тип семантичної структури слова: полісемію, омонімію, антонімію, синонімію (20 прикладів) – 20 балів;
- 3) побудувати граматичну і лексичну сполучуваність слова (10 прикладів) – 30 балів;
- 4) сформуванати тематичну групу з запропонованих слів (10 груп) – 20 балів;

VI. Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література

1. Харитонов І. К. Теоретична граматика сучасної англійської мови : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2008. 352 с.
2. Шерік А. Д. Старко В. Ф. Англійські прийменники для українців. Луцьк, 2004. 88 с.
3. Alexander L. G. Right Word. Wrong Word. Longman, 1994. 420 p.
4. Azar В. Sh. Understanding and Using English Grammar: textbook. N. Y., 1999. 437 p.
5. Azar В. Sh. Understanding and Using English Grammar. Workbook. 3rd ed. Longman : Pearson Education, 1999. 437 p.
6. Dancygier, B. The Cambridge Handbook of Cognitive Linguistics. University Printing House, Cambridge University Press, 2017.
7. Geeraerts, D. Theories of Lexical Semantics. Oxford University Press, 2025.
8. Geoffrey Leech. Semantics. Penguin Books, 1990. 387p.
9. Journal of Semantics <https://academic.oup.com/jos>
10. Longman Dictionary of Contemporary English. Longman : Pearson Education Limited, 2003.
11. Periti, F., Montanelli, S. Lexical Semantic Change through Large Language Models: a Survey. <https://dl.acm.org/toc/csur/2024/56/11>
12. Prodromou L. Grammar and Vocabulary for First Certificate: textbook. Longman ELT : Pearson Education Limited, 1999. 320 p.
13. Prodromou Luke. Grammar and Vocabulary for First Certificate. Pearson Education, 1999.
14. Swan M. How English Works: workbook / M. Swan, C. Walter. Oxford : Oxford University Press, 1997. 362 p.
15. Vince M. First Certificate Language Practice. Macmillan Publishes Limited, 2004. 336 p.